

**REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I KONKURRENCËS
KOMISIONI I KONKURRENCËS**

VENDIM

nr.314, datë 08.05.2014

**“Për mbylljen e procedurës së hetimit paraprak në tregun e importit, prodhimit,
shitjes me shumicë dhe pakicë të duhanit”**

Komisioni i Konkurrencës, me pjesëmarrjen e:

• Lindita MILO (LATI)	Kryetare
• Rezana KONOMI	Zv/Kryetare
• Servete GRUDA	Anëtare
• Koço BROKA	Anëtar
• Iva ZAJMI	Anëtare

Në mbledhjen e tij të datës 07.04.2014, trajtoi çështjen me:

Objekt: Shqyrtimi i raportit të hetimit paraprak në tregun e importit, prodhimit, shitjes me shumicë dhe pakicë të duhanit.

Baza ligjore: Neni 24, shkronja d, neni 26, të Ligjit nr. 9121, datë 28.7.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, si dhe nenet 12 dhe 12/1 të Rregullores “Për funksionimin e Autoritetit të Konkurrencës”.

Komisioni i Konkurrencës pas shqyrtimit të:

- Raportit “Mbi hetimin paraprak në tregun e importit, prodhimit, shitjes me shumicë dhe pakicë të duhanit,
- Relacionit të Sekretarit të Përgjithshëm të Autoritetit të Konkurrencës,

VËREN SE:

I. PROCEDURA

Ndodhur para një shqetësimi publik mbi rritjen e çmimit të duhanit dhe cigareve të paketuara në një masë më të madhe sesa akciza e rritur, Komisioni i Konkurrencës, në zbatim të nenit 42, pika 1, të Ligjit nr .9121, datë 28.7.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, me propozim të Sekretariatit, me anë të Vendimit nr. 302, datë

14.01.2014, vendosi “Për hapjen e procedurës së hetimit paraprak në tregun e importit, prodhimit dhe shitjes me shumicë dhe pakicë të produkteve të duhanit” .

Për mbledhjen e fakteve dhe të dhënave të nevojshme në lidhje me hetimin, bazuar në nenet 33 dhe 34 të Ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, grupi i punës ka kërkuar të dhëna dhe informacion nga ndërmarrjet, Drejtoria e Përgjithshme e Doganave si dhe Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve.

Në bazë të nenit 35 dhe 36 të Ligjit nr. 9121, date 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës” dhe autorizimit të Komisionit të Konkurrencës nr. 20, datë 15.01.2014 “Autorizim Inspektorësh”, grupi i inspektimit gjatë periudhës së hetimit kreu inspektimet e nevojshme pranë ndërmarrjeve që operojnë në treg.

II. NDËRMARRJET NËN HETIM

Bazuar në Vendimin nr. 302, datë 14.01.2014, vendosi “për hapjen e procedurës së hetimit paraprak në tregun e importit, prodhimit dhe shitjes me shumicë dhe pakicë të produkteve të duhanit” si informacionit të administruar gjatë inspektimeve, ndërmarrjet të cilat operojnë në tregun e importit, prodhimit dhe shitjes me shumicë dhe pakicë të duhanit janë:

- 1. AGNA Group**, me seli në Gjirokastrë Vrisera, importon 19 lloje të ndryshme paketash ndër të cilat peshën më të madhe e zënë paketat e mëposhtme: Karelia Slims (87%), George, Karelia Blue, American Legend etj. Shitjen me shumicë dhe shpërndarjen e paketave të saj kjo ndërmarrje e realizon nëpërmjet shoqërisë ALFA. Shoqëria ALFA ka selinë në Gjirokastrë Vrisera dhe zotërohet nga Z. Georgios Zoidis (19% të aksioneve) dhe tre aksionerët e tjerë që zotërojnë shoqërinë AGNA group.
- 2. British American Tobacco (BAT)**, me seli në Tiranë, Rruga e Kavajës, zotërohet 100% nga British American Tobacco International Holdings. BAT ushtron aktivitetin në Shqipëri prej 21 vitesh dhe tregton 26 paketa të ndryshme. Markat të cilat zënë peshën specifike në paketat e BAT janë Rothman Leggera (59%), Kent (25%), Lucky Strike etj. BAT operon në Shqipëri si importuese dhe shitjen me shumicë dhe shpërndarjen e paketave deri te shitësi me pakicë e realizon nëpërmjet Tabacco Holding Group (THG).
- 3. Japan Tobacco International** Tirana, me seli në Tiranë, Rruga “Milito Tutulani” zotërohet 100% nga Japan Tobacco International Holding ushtron aktivitetin në tregun shqiptar që nga janari i vitit 2011 duke hedhur të treg 35 lloje të ndryshme paketash. Paketa e cila zë peshën më të madhe është paketa Winston (89%) ndërsa paketat e tjera të importuara nga JTI janë Camel, Monte Carlo etj. JTI importon paketat e mësipërme dhe realizon shitjen me shumicë dhe distribucionin nëpërmjet Marketing & Distribution.

4. **Imperial Tobacco** është e vetmja kompani në tregun e duhanit e cila operon në Shqipëri me statusin e përfaqësisë. Kjo shoqëri ka selinë në Tiranë Rruga “Brigada e 8”. Të gjithë aktivitetin e saj e kryen shoqëria Marketing & Distribution.
5. **Marketing & Distribution**, me seli në Tiranë Kashar, importon, shet me shumicë dhe shpërndan paketat e Imperial Tobacco. Paketa e cila zë peshën më të madhe është paketa Imperial (48%) por kjo shoqëri tregton dhe paketa të tjera si Davidoff, West, LD Blue etj.
6. **Philip Morris** Albania, me seli në Tiranë, Rruga “Murat Toptani”, ka për objekt të veprimtarisë së saj blerjen, shitjen, eksport importin e produkteve të duhanit. Kjo shoqëri zotërohet 100% nga Philip Morris S.A. Philip Morris Albania importon 24 llojeve të ndryshme paketash, ku peshën specifike e zënë dy paketa Philip Morris (33%) dhe Malboro (44%), por kjo shoqëri tregton dhe LM ASOS, Merit etj. Shitjen me shumicë dhe shpërndarjen e paketave të shoqërisë Philip Morris e realizon shoqëria Inter Distribution Services.

III. STRUKTURA E TREGUT

Tregu përkatës, në bazë të nenit 3, pika 7, të Ligjit dhe të Vendimit të Komisionit të Konkurrencës nr. 76, datë 07. 04. 2008, “Për miratimin e udhëzimit për përcaktimin e tregut përkatës” përcaktohet në dy dimensione:

- a. *Tregu i produktit*
- b. *Tregu gjeografik*

Tregu përkatës i produktit është: duhani dhe nënproduktet e tij, me dy nëntregje: nëntregu i prodhimit të duhanit dhe nëntregu i importit, shitjes me shumicë dhe pakicë të cigareve. Duke qenë se duhani i prodhuar dhe i tregtuar i hapur nuk është konkurrent me cigaret e paketuara në analizën e sjelljes së ndërmarrjeve aktive në treg duke parë sjelljen ndaj ndryshimit të çmimit të paketave si pasojë e ndryshimit të akcizës, analiza e mëposhtme është përqëndruar kryesisht në cigaret e prodhuara nëpërmjet makinerive (paketat e cigareve)

Cigaret e prodhuara nëpërmjet makinerive kanë karakteristika të ndryshme përsa i përket paketimit, formës së tyre, elementëve të brendshëm si nikotina, aroma, niveli i katranit, shija etj. Duke qenë se në tregun e cigareve ka 140 lloje të ndryshme paketash, në analizë kemi marrë ato paketa të cilat zënë peshën më të madhe në importet dhe shitjet e një shoqërie.

III.1. Zëvendësueshmëria nga ana e kërkesës dhe ofertës

Në tregun e cigareve kemi zëvendësueshmëri si nga ana e kërkesës ashtu edhe nga ana e ofertës. Përsa i përket zëvendësueshmërisë nga ana e kërkesës themi se duhanpirësit kanë mundësi zgjedhje duke qenë se ekzistojnë 140 lloje të ndryshme paketash në treg. Pavarësisht faktit që çmimi i cigareve ndryshon shumë nga lloji në

lloj, brenda të njejtës kategori çmimi, ka një shumëllojshmëri të madhe paketash p.sh në kategorinë Slims çmimi i të cilës varion nga 180-200 lek ka Karella Slims, Kent Slims, Imperial, Rothman Leggera etj, produkte këto të ofruara nga shoqëri të ndryshme. ***Pra në tregun e cigareve ka zëvendësueshmëri nga ana e kërkesës.***

III.2. Zëvendësueshmëria nga ana e ofertës

Në tregun e cigareve janë 9 ndërmarrje importuese duhani dhe cigaresh. Referuar skemës së mësipërme të funksionimit të tregut, rezulton se disa prej ndërmarrjeve importuese operojnë në tregun e shitjes me shumicë dhe shpërndarjes së cigareve. Nga ana e ofertës themi se kemi zëvendësueshmëri duke qenë se ka disa ndërmarrje të cilat importojnë, tregtojnë me shumicë dhe shpërndajnë produktin.

Tregu gjeografik përfshin të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë sepse ky produkt tregtohet në të gjithë tregun e brendshëm.

Tregu përkatës është prodhimi, importi, shitja me shumicë dhe me pakicë e duhanit dhe nënprodukteve të tij në tregun e brendshëm.

IV. VLERËSIMI I SJELLJES SË NDËRMARRJEVE

Gjatë vitit 2013, në vendin tonë është importuar rreth 1.2% më shumë fije cigaresh krahasuar me një vit më parë. Sasia totale e importuar në 2013 rezulton 3,512,365.6 mijë fije. Subjektet me volumin më të lartë të importeve edhe gjatë vitit 2013 ngelen sërish Philip Morris Albania me 1231767 mijë fije cigare (ose 35.07% të sasisë totale të importuar) dhe Agna me 1102724.2 mije fije ose 31.4% të importeve.

Në muajt shkurt, mars, maj, korrik dhe shtator sasia e cigareve të importuar gjatë vitit 2012 është më e lartë se ajo e importuar në 2013 (mbi 5000 mijë fije diferencë). Ndërkohë muajt prill, nëntor dhe dhjetor pasqyrojnë sasi më të larta importi për vitin 2013 krahasuar me vitin paraardhës. Muaji dhjetor paraqet dhe muajin me diferencën më të lartë (rreth 22000 mijë fije) sa i takon sasisë së cigareve të importuar nëse do krahasonim vitin 2012 me 2013.

Analiza e sjelljes së ndërmarrjeve në tregun përkatës është bërë në baze të parashikimeve të nenin 4 (marrëveshjet e ndaluara) dhe 8 (pozita dominuese) dhe 9 (abuzimi me pozitën dominuese).

IV.1. Vlerësimi i pozitës dominuese

Në tregun përkatës, tregun e importit, shitjes me shumicë dhe pakicë të cigareve, nuk ka pengesa për hyrjen në treg. Pra ndërmarrjet të cilat zotërojnë kapitalin e nevojshëm janë të lira të hyjnë në tregun e importit dhe shitjes me shumicë të cigareve.

Themë se në treg ka konkurrencë potenciale sepse ka disa ndërmarrje që ofrojnë cigare në tregun e importit dhe shitjes me shumicë, si dhe ka disa distributor që realizojnë shpërndarjen deri te shitësit me pakicë. Gjithashtu blerësit kanë fuqi kundërvepruese sepse në treg gjenden 140 lloje paketash të markave, cilësive dhe çmimeve të ndryshme. Lidhur me produktin e cigares themi se produkti cilësohet heterogjen sepse ka zëvendësueshmëri të lartë dhe sipas markës (në treg ka 140

marka paketash) dhe sipas karakteristikave të tjera të produktit sic janë shija, trashësia, niveli i nikotinës etj.

Në tregun e importit, shitjes me shumicë dhe shitjes me pakicë të cigareve nuk ka asimetri informacioni. Si firmat ashtu dhe konsumatorët kanë informacion të plotë përsa i përket karakteristikave të produktit dhe ndryshimit të çmimit, duke qenë se firmat, bazuar në Udhëzimin 17 të Ministrisë së Financave, janë të detyruara të publikojnë 10 ditë përpara ndryshimin e çmimit.

Tre ndërmarrjet që kanë pjesën më të madhe të tregut zotërojnë pozitë dominancë kolektive duke e tejkaluar kriterin prej 70% të pjesës totale të tregut. Kjo ka sjellë që tregu të ketë indeks të lartë përqëndrimi. Prandaj është analizuar nëse këto ndërmarrje kanë sjellje të koordinuar si pasojë e dominancës kolektive.

Për sa më, sipër bazuar në pjesët e tregut të ndërmarrjeve në hetim, sjelljes së pavarur të ndërmarrjeve në treg, fuqisë kundërvepruese të blerësve, pengesave të hyrjes në tregun përkatëse, themi se asnjë nga ndërmarrjet objekt hetim që ushtrojnë veprimtar në tregun përkatës, nuk përmbushin kriteret e nenit 8 duke mos zotëruar pozitë dominuese individuale në tregun përkatës dhe si pasojë nuk mund të ketë abuzuar me pozitën dominuese në treg.

IV.2. Ekzistenca ose jo e Marrëveshjeve të Ndaluar

Duke qenë se nuk u gjetën evidenca direkte të bashkëpunimit, si dhe nga analiza e tregut përkatës rezultoi një shkallë e lartë përqëndrimi, grupi i punës ka analizuar, nëse kjo fuqi tregu vjen si rezultat i koordinimit të sjelljeve të ndërmarrjeve në tregun përkatës nëpërmjet evidencave indirekte ekonomike dhe/ose të komunikimit.

Mënyra e funksionimit të këtij tregu është ndikuar nga zbatimi i Udhëzimit të Ministrisë së Financave nr. 17, i cili përcakton që furnizuesit kryesorë janë të detyruar të publikojnë deklaratën e ndryshimit të çmimit maksimal të shitjes me pakicë për çdo lloj cigareje dhe pakete në jo më pak se dy gazeta ditore nacionale dhe jo më vonë se 5 ditë nga data e aplikimit të çmimit të ri. Për efekte marketing çmimet maksimale mund të vazhdojnë të publikohen në çdo media të shkruar apo elektronike për aq kohë sa ato çmime janë në fuqi.

Në këtë udhëzim parashikohet që çmimi i vendosur në faturën që i lëshohet nga shoqëria e tregtimit me shumicë shoqërisë së tregtimit me pakicë, është ai i shitjes me pakicë dhe mbi vlerën e tatueshme të çdo furnizimi aplikohet TVSH në shkallën tatimore 20%. Ajo deklarohet si TVSH e mbledhshme nga personi që luan rolin e kryesorit dhe konsiderohet si TVSH e zbritshme për blerësin, brenda përcaktimeve të nenit 33 të ligjit “Për tatimin mbi vlerën e shtuar”.

Komisioni i Konkurrencës ka dhënë rekomandimet Ministrisë së Financave me vendimin nr. 118 datë 29.05.2009 “Për disa rekomandime për aktet ligjore dhe

nënligjore që ndikojnë në nivelin e konkurrencës në tregun e shitjes me shumicë të karburanteve”.

Në këtë vendim, Komisioni i Konkurrencës ka rekomanduar që në nenin 15 pika 2 të Ligjit nr. 8450, datë 24.02.1999, të shtohet fjalia: “Kontratat e furnizimit ndalohe të përmbajnë kushte që përcaktojnë çmimet e shitjes me pakicë, vendosjen e çmimeve minimum, si dhe vendosjen e kushteve të tjera të tregtimit që në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë mund të çojnë në përcaktimin e çmimit. Kopje të këtyre kontratave i vihen në dispozicion Autoritetit të Konkurrencës, sa herë që kërkohen nga ky institucion.” Gjithashtu, i është rekomanduar Ministrisë së Financave ndryshimi i pikës 9.4 të Udhëzimit 17 “Për tatimin mbi vlerën e shtuar”, duke vendosur një afat kohor, i cili do të mundësojë realizimin e transparencës së çmimeve.

Vlerësim koherent i efekteve të këtij Udhëzimi në funksionimin e tregut objekt hetimi do të jetë pjesë e procedurës që është në proces në tregun e karburanteve, pasi ky Udhëzim vepron mbi të dyja tregjet.

Duke marrë në konsideratë këtë fakt janë analizuar datat e ndryshimit të çmimit të paketave të cilat zënë peshën më të madhe brenda një shoqërie që janë paketat: Winston, Imperial, Karelia Slims, Malboro, Philip Morris, Rothman Leggera dhe Kent.

Për sa më sipër, konstatojmë se secila ndërmarrje ka rritur çmimin e paketave në mënyrë individuale dhe në momente të ndryshme nga njëra tjetra, çka është vërtetuar dhe nga analiza që i është bërë faturave të shitjes të ardhura nga firmat.

Tregu i importit të duhanit ka strukturë oligopolistike pasi në treg operojnë 5 firma të mëdha. Bazuar në pjesët e tregut të ndërmarrjeve në hetim, sjelljes së pavarur të ndërmarrjeve në treg, fuqisë kundërvepruese të blerësve, pengesave të hyrjes në tregun përkatës, u konkludua se asnjë nga ndërmarrjet objekt hetimi që ushtrojnë veprimtari në tregun përkatës, nuk përmbushin kriteret e nenit 8 duke mos zotëruar pozitë dominuese individuale në tregun përkatës dhe si pasojë nuk mund të ketë abuzuar me pozitën dominuese në treg sipas parashikimeve të nenit 9 të Ligjit.

Gjithashtu nga inspektimet e kryera në të njëjtën ditë dhe në të njëjtën kohë në ndërmarrjet nën hetim nuk u gjetën evidenca direkte ose indirekte për bashkëpunim të mundshëm të ndërmarrjeve për sa i përket ndryshimit të çmimit dhe koordinimit të sjelljes së tyre në treg. Për sa më sipër, nuk konstatohen shkelje të nenit 4 të Ligjit “Për mbrojtjen e konkurrencës”, i ndryshuar.

Pra si konkluzion, nga procedurat e hetimit paraprak nuk rezultuan shenja të kufizimit të konkurrencës referuar neneve 4 dhe 9 të Ligjit për të filluar procedurën e hetimit të thelluar sipas përcaktimeve të nenit 43 të Ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, i ndryshuar.

PËR KËTO ARSYE:

Komisioni i Konkurrencës në mbështetje të nenit 24, shkronja d) të Ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, dhe në nenin 12 dhe nenin 21, pika 4, të Rregullores “Për funksionimin e Autoritetit të Konkurrencës”, me propozim të Sekretariatit,

V E N D O S I:

- I. Mbyllet e procedurës së hetimit paraprak në tregun e importit, prodhimit dhe shitjes me shumicë dhe pakicë, pasi nuk ka shenja të kufizimit të konkurrencës në bazë të nenit 4 të Ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, i ndryshuar.
- II. Në bazë të nenit 28 të Ligjit ngarkohet Sekretariati për monitorimin në vazhdimësi të tregut të importit, prodhimit dhe shitjes me shumicë dhe pakicë të duhanit.
- III. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm për komunikimin e këtij vendimi ndërmarrjeve nën hetim.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURRENCËS

Servete Gruda

(_____)

Anëtar

Koço Broka

(_____)

Anëtar

Iva Zajmi

(_____)

Anëtar

Rezana Konomi

(_____)

Zv/Kryetar

Lindita MILO(LATI)

K R Y E T A R